

סיכום הדף היומי שקלא וטריא בבא קמא קו

א"ר יוסי בר' חנינא אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שמעמיד עצמו ערום עליהן(שמערים שיתקיים תורתו) שנאמר (משלי ח) אני חכמה שכנתי ערמה (סוטה כא):

לעילוי נשמת
דינה בת עטל ז"ל
עובריה חיים בן רחל ז"ל
ת.נ.צ.ב.ה

(תירוץ) אידי ואידי בבית דין – כאן רישא בקפץ זה ונשבע לפני שהב"ד חייבוהו כאן סיפא בשלא קפץ שהב"ד השביעוהו (כפל ישנו דווקא מתי שביט דין השביעוהו) – לכן רב דיבר דווקא בלא קפץ שהב"ד חייבו אותו. [אכן, מסיפא חייב בכפל וכ"ש קרן, אין קושיא עליו כמו שיתבאר שמודה רב בטוען טענת גנב.]

הגמרא מבארת שרב נחמן למרות שיישב דעת רב לא סובר כמותו.
א"ל רמי בר חמא לרב נחמן מכדי דרב לא סבירא לך, משכנוי נפשך לבא במקומו ולתרץ קושיות אדרב למה לך?
אמר ליה לפרושה לדרב דרב הכי מתרץ לה למתניתין.
הגמרא שואלת מדוע יש שחלקו עליו, הרי הוא דורש את זה מפסוק:

והא רב קרא קאמר?
(תירוץ) אמרי קרא לכל הנשבעין שבתורה נשבעין ולא משלמין הוא דאמת – ולקח בעליו ולא ישלם מי שעליו לשלם הוא נשבע.

קושיא שנייה לרב – רב המנונא
(קושיא) מתיב רב המנונא –
השביע עליו חמשה פעמים, בין בפני ב"ד ובין שלא בפני בית דין וכפר עליו, חייב על כל אחת ואחת חומש ואשם. ואמר ר' שמעון הואיל ויכול לחזור ולהודות נמצא שבכולן כפר בממון – אלמא שאפילו שנשבע עדיין חייב בממון (שיכול לחזור ולהודות) הגמרא מסיימת את הקושיא:

והכא קפץ לא מצית אמרת – השביע עליו קתני ולא השביעו. חוץ לב"ד, לא מצית אמרת – בפני ב"ד קתני.
(תירוץ) הוא מותיב לה והוא מפרק לה לצדדין קתני:
השביע עליו חוץ לבית דין, ובב"ד קפץ.

כיצד רבא מיישב את קושיית רב המנונא
עד עתה הבינו בדעת רב, שכל טענה שהוא נשבע אחר כך הודה, או שבאו עדים (חוץ מטענת גנב שחייב בכפל), פטור מקרן. עתה רבא מוכיח שרב לא דיבר במקרה שהודה אלא בטוען טענת אבד ובאו עדים בלי שהודה, שבזה הוא פטור מן הקרן. ובה מיישב את קושיית רב המנונא לעיל, שבהודה מודה רב שחייב.

(קושיא) מתיב רבא בעל הבית שטען טענת גנב בפקדון ונשבע והודה ובאו עדים, אם עד שלא באו עדים הודה, משלם קרן וחומש ואשם.
ואם משבאו עדים הודה, משלם תשלומי כפל ואשם.
והכא חוץ לב"ד וקפץ לא מצית אמרת: כפל קתני!
(תירוץ) אלא אמר רבא כל הודה, לא שנא טוען טענת אבד ולא שנא טוען טענת גנב, לא אמר רב דהא כתיב והתודה (לגבי גזל הגר) דבעי שלומי קרן וחומש, טוען טענת גנב ובאו עדים נמי לא אמר רב, דהא כתיב תשלומי כפל.

(מסקנה) כי קאמר כגון שטוען טענת אבד ונשבע ולא הודה ובאו עדים.
להלן התגובה של רבא שיישוב של רבא לקושיית רב המנונא:
אזל רב גמדה ואמרה לשמענתא רבא קמיה דרבא שיי.
(קושיא) אמר ליה השתא ומה רב המנונא תלמידיה דרב וידע דאמר רב הודה, וקמותיב הודה ואת אמרת הודה לא אמר רב?!

(תירוץ) הכי קא קשיא ליה – ר"ל למרות שהוא ידע מזה מ"מ הקשה עליו.
וכך הקשה: אי אמרת בשלמא נשבע כי אתו עדים מחייב, אמטו להכי מחייבין ליה קרבן אשבועה בתרייתא הואיל ויכול לחזור ולהודות, לכן כל שבועה היא כפירה בפני עצמה.
אלא אי אמרת כי אתו עדים פטור, מי איכא מידי דאילו אתי סהדי ומסהדי ביה פטור, ואנן ניקו ניחייביה קרבן אשבועה הואיל ויכול לחזור ולהודות?! השתא מיהת לא אודי בין שבועה לשבועה, ונמצא שזה כפירת דברים ולא ממון.

[עד כאן דף קו עמוד א']

(קושיא) והאמר אילפא שבועה קונה להתחייב באונסים – שבועה היא דקניא, אבל כפירה לא קניא?!
להלן שני תירוץ:
א. הכא נמי דקיימא באגם.
ב. ואיבעית אימא מאי שבועה קונה לגמרי ששוב ולא ישלם. כדרב הונא – דאמר רב הונא אמר רב מנה לי בידך!
והלה אומר 'אין לך בידי' ונשבע ואח"כ באו עדים, פטור.
שנאמר ולקח בעליו ולא ישלם, כיון שקבלו הבעלים שבועה, שוב אין משלם ממון.
[יתבאר לקמן שיש חולקים ודרשים לגבי שבועה שכל הנשבעים בתורה ונשבעים ולא משלמים]

דעת רב שבועה פוטרת מתשלומי ממון
גופא אמר רב הונא אמר רב מנה לי בידך והלה אומר אין לך בידי כלום ונשבע ובאו עדים פטור שנאמר ולקח בעליו ולא ישלם כיון שקבלו בעלים שבועה, שוב אין משלמין ממון. [לקמן יתבאר שרב נחמן חולק עליו ומחייב.]

אמר רבא מסתברא מילתיה דרב במלוה, דלהוצאה ניתנה וצריכה תשלומים וכך דיבר הכתוב 'ולא ישלם', אבל פקדון ברשותיה דמריה קאי.

(דחיה) והאלהים אמר רב אפילו בפקדון, דכי כתיב קרא בפקדון כתיב לגבי שומר שכן כתיב.
הגמרא הבינה בינתיים שהוא פטור במקרים הבאים:

1. טוען טענת גנב (בשבועה) והודה. [אך אם באו עדים חייב בכפל.]
2. טוען טענת אבד – בין שהודה ובין שבאו עדים אח"כ.
3. כפר במלוה ובאו עדים.

לבסוף, בטענת אבד והודה, ורבא יבאר שהוא חייב לפי רב.
קושיא ראשונה על רב

יתיב רב נחמן וקאמר להא שמעתא דרב הונא –
(קושיא) איתיביה רבא רב אחא בר מניומי לרב נחמן –
[רישא] היכן פקדוני? א"ל אבד.
'משביעך אני' – ואמר 'אמן'.

והעדים מעידים אותו שאכלו, משלם את הקרן אך כפל דווקא בטוען טענת גנב ולא בטענת אבד. אלמא שאפילו שנשבע משלם את הקרן.
הודה מעצמו לאחר השבועה, משלם קרן וחומש ואשם. [מכאן יש קושיא שהפסוק ו'שיב את הגזילה' דיבר דווקא בנשבע והודה.]

(תירוץ) א"ל רב נחמן הכא במאי עסקין כגון דנשבע חוץ לב"ד שאינה כ"כ חזקה כדי להפקיע ממון.
(קושיא) א"ל אי הכי אימא סיפא.
[סיפא]
היכן פקדוני? אמר לו נגנב.
'משביעך אני' – ואמר 'אמן'.
והעדים מעידים אותו שגנבו, משלם תשלומי כפל.
הודה מעצמו, משלם קרן וחומש ואשם.
ואי סלקא דעתך חוץ לב"ד מי איכא כפל?!

א"ל יכלנא לשנויי לך רישא חוץ לבית דין וסיפא בבית דין, מיהו שינויא דחיקא לא משנין לך – לכן כך הוא מתרץ:

^{ק"ד} תוספות ד"ה ואתיביה רב אחא בר מניומי. פ"י בקונט' דלא פריך אלא מרישא והעדים מעידין כו' ולא מסיפא ואין נראה דהא רבא מקשה לקמן בהדיא מהודה דאכתי לא מחלק בין הודה לעדות עד דמתרץ לקמן הכי וא"ת א"כ אמאי לא פריך נמי מסיפא ונראה דהא ודאי פשיטא דלא אמר בטוען טענת גנב ונשבע ובאו עדים שיהא פטור דא"כ לא משכחת כפל. דכתיב באורייתא אבל בהודה ס"ד דרב פטור ואע"ג דבשבועה והודה כתיב חומש רב הוה ניתן לקבל את סיכומו 'שקלא וטריא' השבועיים על הדף היומי במייל arielmarcus5518@gmail.com - נשמח לקבל הערות ותיקונים.

^{ק"ד} תוספות ד"ה ואתיביה רב אחא בר מניומי. פ"י בקונט' דלא פריך אלא מרישא והעדים מעידין כו' ולא מסיפא ואין נראה דהא רבא מקשה לקמן בהדיא מהודה דאכתי לא מחלק בין הודה לעדות עד דמתרץ לקמן הכי וא"ת א"כ אמאי לא פריך נמי מסיפא ונראה דהא ודאי פשיטא דלא אמר בטוען טענת גנב ונשבע ובאו עדים שיהא פטור דא"כ לא משכחת כפל. דכתיב באורייתא אבל בהודה ס"ד דרב פטור ואע"ג דבשבועה והודה כתיב חומש רב הוה ניתן לקבל את סיכומו 'שקלא וטריא' השבועיים על הדף היומי במייל arielmarcus5518@gmail.com - נשמח לקבל הערות ותיקונים.

סיכום הדף היומי

שקלא וטריא

בבא קמא קו

א"ר יוסי בר' חנינא אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שמעמיד עצמו ערום עליהן(שמערים שיתקיים תורתו) שנאמר (משלי ח) אני חכמה שכנתי ערמה (סוטה כא):

לעלו נשמת
דינה בת עטל זיל
עובדיה חיים בן רחל זיל
ת.נ.צ.ב.ה

טוען טענת גנב באבידה משלם כפל / טענת קטן בפיקדון

להלן הפסוקים שהגמרא תדרוש אותם:

[שומר חנם] **כִּי־יִתֵּן אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ כֶּסֶף אֲז־כִּלִּים לְשֹׁמֵר וְגָנַב מִבֵּית הָאִישׁ אִם־יִמְצָא הַגָּנֵב יְשַׁלֵּם שְׁנָיִם:**
יִמְצָא הַגָּנֵב יְשַׁלֵּם אֶחָד:
יִמְצָא הַגָּנֵב יְשַׁלֵּם שְׁנָיִם:
אִם־לֹא יִמְצָא הַגָּנֵב בְּעַל־הַבַּיִת אֶל־הָאֱלֹהִים אִם־לֹא יִדּוּ בַמִּלְאכָת רַעְיָהוּ:

טוען טענת גנב וטבח ומכר משלם ד' וה' - מקור הדין

להלן הפסוקים שהגמרא תדרוש אותם:

אִם־הִמְצָא תִמְצָא בִידּוֹ הַגָּנֵבָה מִשּׁוֹר עַד־חֲמֹר עַד־שָׂה חַיִּים שְׁנָיִם יְשַׁלֵּם:
[שומר חנם] **כִּי־יִתֵּן אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ כֶּסֶף אֲז־כִּלִּים לְשֹׁמֵר וְגָנַב מִבֵּית הָאִישׁ אִם־יִמְצָא הַגָּנֵב יְשַׁלֵּם שְׁנָיִם:**
אִם־לֹא יִמְצָא הַגָּנֵב וְנִקְרַב בְּעַל־הַבַּיִת אֶל־הָאֱלֹהִים אִם־לֹא יִשְׁלַח יָדוֹ בַּמִּלְאכָת רַעְיָהוּ:

ואמר רבי חייא בר אבא א"ר יוחנן הטוען טענת גנב באבידה משלם תשלומי כפל - דכתיב **על כל אבדה אשר יאמר**.

(קושיה) **כי יתן איש** בעל הפיקדון, אין נתינת קטן כלום. ואין לי אלא שנתנו כשהוא קטן ותבעו כשהוא קטן, נתנו כשהוא קטן ותבעו כשהוא גדול מנין?
ת"ל עד האלהים עמדת ב"ד **יבא דבר שניהם** עד שתהא **נתינה ותביעה** שוין כאחד.

עתה הוא מקשה לפי רבי יוחנן מדוע פטור שהוא נתן בקטנותו, למרות שאין זה ניתנה אך מכיוון שעתה הוא גדול יתחייב כפל מכח טענתו, כמו לגבי אבידה. להלן יבואר שני תירוצים:

ואם איתא תיהוי נמי כאבידה!?

א. א"ל הכא במאי עסקינן כגון שאכלו בעל הבית כשהוא קטן שלא ירד לתורת טענה כלל, אך לגבי אבידה מתי שיעיג לידו וישנו בעלים ובר טענה הוא.

(קושיה) אבל כשהוא גדול¹⁷ אכל מאי? הכי נמי דמשלם?

אי הכי, אדתנא עד שתהא **נתינה ותביעה** שוין כאחד, ליתני עד שתהא **אכילה ותביעה** שוין כאחד?

(תירוץ) א"ל תני עד שתהא אכילה ותביעה שוין כאחד.

ב. רב אשי אמר לא דמי - אבידה קא אתיא מכח בן דעת, והא לא אתיא מכח בן דעת.

[עד כאן דף קו עמוד ב]

אמר רבי חייא בר אבא א"ר יוחנן הטוען טענת גנב בפיקדון, משלם תשלומי כפל, טבח ומכר, משלם תשלומי ארבעה וחמשה.

להלן כיצד הוא למד את זה:

הואיל וגנב משלם תשלומי כפל, וטוען טענת גנב משלם תשלומי כפל, מה גנב שהוא משלם כפל, טבח ומכר, משלם תשלומי ארבעה וחמשה, אף טוען טענת גנב בפיקדון, כשהוא משלם תשלומי כפל, טבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה.

(קושיה) מה לגנב שכן משלם תשלומי כפל שלא בשבועה, תאמר בטוען טענת גנב שאין משלם תשלומי כפל אלא בשבועה!?

אמרי היקישא היא ואין משיבין על היקישא.

הניחא למ"ד **חד בגנב וחד בטוען טענת גנב** שפיר.

אלא למ"ד האי **אם ימצא הגנב ואם לא ימצא** תרוייהו בטוען טענת גנב, מאי איכא למימר?

אמרי **גנב הגנב**.

(קושיה), איתיביה רבי חייא בר אבא לר' יוחנן

היכן שוריי? נגנב.

'משביעך אני' ואמר 'אמן' והעדים מעידים אותו שאכלו, משלם תשלומי כפל-

והא הכא דאי אפשר לכזית בשר בלא שחיטה, וקתני משלם תשלומי כפל, ולא תשלומי ד' וה'?

(תירוץ) לא, הכא במאי עסקינן כגון שאכלו נבילה.

קעת הגמרא מקשה מדוע תירץ רבי יוחנן שלא נעשה שחיטה, הרי יכול לבאר באופנים אחרים - כדלהלן:

(קושיה) ולישני ליה כגון שאכלו טריפה לפי ר"ש שפוסט משום שחיטה שאינה ראויה.

(תירוץ) כר"מ דאמר שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה.

(קושיה) ולישני ליה בבן פקועה דהיינו ששחט בהמה ונמצאת וולדה במעיה שלפי ר"ש

שזורי הוולד הזה אינו טעון שחיטה?

(תירוץ) כר"מ דאמר בן פקועה טעון שחיטה.

(קושיה) ולישני ליה כגון שאמר שגנבה ונשבע ובאו עדים והעידו שהוא גנב אחר כך **עמד**

בדין ואמרו לו ב"ד **'צא תן לו'**.

דהא אמר רבא:

'צא תן לו' - טבח ומכר, פטור כיון דפסקיה למילתיה, וטבח ומכר היו גזלן, ו**גזלן**

לא משלם תשלומי ארבעה וחמשה.

'חייב אתה ליתן לו' - וטבח ומכר, חייב - כל כמה דלא פסיקא ליה מילתא, אכתי גנב הוא.

(דחיה) אמרי וליטעמיך - לישני ליה בשותף שגנבו ביחד אך אחד מהם שטבח שלא

מדעת חבירו שפטור מד' וה', שחמשה בקר' אמר רחמנא ולא חצי חמשה, ועוד שלא נקרא

טבחו כולו בחיוב, שהחצי של חבירו הרי הוא כגונב אחר הגנב שלא משלם ד' וה' [אכן מדעת

חבירו חייב, שיש שלוח לדבר עבירה בענין זה] ?!

אלא חדא מתרי ותלתא נקט, וה"ה בשאר המקרים ששאל.

¹⁷ תוספות ד"ה אבל אכלו כשהוא גדול מאי הכי נמי דמשלם כו'. משמע אם נשבע ובאו עדים שאכלו משלם תשלומי כפל ותימה אמאי בעי שבועה מעיקרא כשאמר נגנב יהא נאמן במגו דאי בעי אמר החזרתיו לך כשהייתי קטן יהא נמי נאמן לומר נגנב בלא שבועה וי"ל דהכא מייבי ניתן לקבל את סיכומו 'שקלא וטריא' השבועיים על הדף היומי במייל arielmarcus5518@gmail.com - נשמח לקבל הערות ותיקונים.

¹⁷ תוספות ד"ה אבל אכלו כשהוא גדול מאי הכי נמי דמשלם כו'. משמע אם נשבע ובאו עדים שאכלו משלם תשלומי כפל ותימה אמאי בעי שבועה מעיקרא כשאמר נגנב יהא נאמן במגו דאי בעי אמר החזרתיו לך כשהייתי קטן יהא נמי נאמן לומר נגנב בלא שבועה וי"ל דהכא מייבי ניתן לקבל את סיכומו 'שקלא וטריא' השבועיים על הדף היומי במייל arielmarcus5518@gmail.com - נשמח לקבל הערות ותיקונים.